

Instrukcja pomagająca w określeniu statusu MŚP przedsiębiorcy w formularzu zgłoszeniowym

Podstawowym celem określenia statusu MŚP jest potwierdzenie możliwości uzyskania dofinansowania przez przedsiębiorcę oraz ustalenie wysokości tego dofinansowania.

Wnioskodawca powinien określić swój status: czy jest mikroprzedsiębiorstwem, małym przedsiębiorstwem czy średnim przedsiębiorstwem. W celu określenia wielkości przedsiębiorstwa, należy stosować przepisy zawarte w Załączniku I do Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. *uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu* (dalej: „Załącznik I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014”).

Przy określaniu statusu MŚP oraz badaniu wpływu powiązań z innymi podmiotami na status MŚP można posłużyć się wyjaśnieniami zawartymi w dokumencie „Poradnik dla użytkowników dotyczący definicji MŚP” dostępnym na stronie:

<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/15582/attachments/1/translations/pl/renditions/pdf>.

Pomocniczo na stronie internetowej pod adresem <http://kwalifikator.een.org.pl/> dostępny jest kwalifikator MŚP, który służy do określania wielkości przedsiębiorstwa.

Określenie statusu MŚP przedsiębiorcy decyduje o zakwalifikowaniu go do projektu oraz ma wpływ na prawidłowe wyliczenie wartości przysługującego dofinansowania.

Na kategorię **mikroprzedsiębiorstw** oraz **małych** i **średnich** przedsiębiorstw (**MŚP**) składają się przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 pracowników i których roczny obrót nie przekracza 50 milionów EUR lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów EUR.

LIMITY DEFINIUJĄCE WIELKOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTWA

Kategoria przedsiębiorstwa	Roczne jednostki robocze (RJR)	Roczny obrót	Całkowity bilans roczny
średnie	< 250	≤ 50 mln euro	≤ 43 mln euro
małe	≤ 50	≤ 10 mln euro	≤ 10 mln euro
mikro	< 10	≤ 2 mln euro	≤ 2 mln euro

Wnioskodawca może wybrać wskaźnik finansowy (roczny obrót lub roczna suma bilansowa), który posłuży do określenia statusu.

UWAGA! Pozostawanie w układzie przedsiębiorstw partnerskich lub powiązanych wpływa na sposób ustalenia poziomu zatrudnienia oraz pułapów finansowych, od których uzależnia się posiadanie bądź utratę statusu MŚP.

W przypadku, gdy w dniu zamknięcia ksiąg rachunkowych wskaźniki danego przedsiębiorstwa przekraczają lub spadają poniżej progu zatrudnienia lub pułapu finansowego, uzyskanie lub utrata statusu MŚP następuje **tylko wówczas, gdy zjawisko to powtórzy się w ciągu dwóch następujących po sobie okresów referencyjnych.**

Powyższa zasada nie dotyczy sytuacji wynikających ze zmiany w strukturze właścicielskiej przedsiębiorstwa, np.:

- przejścia przedsiębiorstwa mającego status MŚP przez przedsiębiorstwo duże i w związku z tym stanie się przedsiębiorstwem powiązaniem lub partnerskim.
- utrata statusu mikro- lub małego przedsiębiorstwa może mieć także miejsce w przypadku przejścia mikroprzedsiębiorstwo przez małe lub średnie przedsiębiorstwo, a w przypadku małego w wyniku przejścia przez średnie przedsiębiorstwo.

Gdy nastąpi zmiana w strukturze właścicielskiej, **zmiana statusu następuje w dniu dokonania się tej zmiany, jeśli wynika tak z ponownej analizy danych dotyczących zatrudnienia i danych finansowych.** Mechanizm ten działa również w przypadku sytuacji odwrotnej, tj. np. sprzedaży udziałów przez podmiot dominujący i zakończenia powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami – w takim przypadku przedsiębiorstwo będzie mogło uzyskać/odzyskać status przedsiębiorstwa MŚP od razu, o ile dane tego przedsiębiorstwa mieszczą się w progach określonych dla danej kategorii przedsiębiorstwa.

W przypadku **nowo utworzonych** przedsiębiorstw, których księgi rachunkowe jeszcze nie zostały zamknięte dane, które mają zastosowanie pochodzą z oceny dokonanej w dobrej wierze zgodnie z zasadami najlepszej praktyki w trakcie roku obrachunkowego na podstawie biznesplanu.

Do określania liczby personelu i kwot finansowych wykorzystuje się dane odnoszące się do ostatniego zatwierdzonego okresu obrachunkowego i obliczane w skali rocznej. Uwzględnia się je począwszy od dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych. Kwota wybrana jako obrót jest obliczana z pominięciem podatku VAT i innych podatków pośrednich. Jeżeli w dniu zamknięcia ksiąg rachunkowych dane przedsiębiorstwo stwierdza, że w skali rocznej przekroczyło pułapy zatrudnienia lub pułapy finansowe określone w art. 2, lub spadło poniżej tych pułapów, uzyskanie lub utrata statusu średniego, małego lub mikroprzedsiębiorstwa następuje tylko wówczas, gdy zjawisko to powtórzy się w ciągu dwóch kolejnych okresów obrachunkowych.

Przedsiębiorstwo samodzielne:

- nie posiada udziałów w innych przedsiębiorstwach, a inne przedsiębiorstwa nie posiadają w nim udziałów;
- posiada poniżej 25 % kapitału lub głosów (w zależności, która z tych wielkości jest większa) w jednym lub kilku przedsiębiorstwach, a/lub inne przedsiębiorstwa posiadają poniżej 25% kapitału lub głosów (w zależności, która z tych wielkości jest większa) w tym przedsiębiorstwie.

Jeśli przedsiębiorstwo jest samodzielne, to oznacza to, że nie jest ani przedsiębiorstwem partnerskim, ani przedsiębiorstwem powiązaniem z innym przedsiębiorstwem.

Przedsiębiorstwo może posiadać kilku inwestorów, z których każdy ma w nim poniżej 25% kapitału lub głosów i nadal pozostać przedsiębiorstwem samodzielnym, pod warunkiem, że inwestorzy ci nie są ze sobą powiązani („przedsiębiorstwa powiązane”). Jeśli ci inwestorzy są ze sobą powiązani, przedsiębiorstwo zostanie uznane za partnerskie lub powiązane, w zależności od indywidualnej sytuacji.

W przypadku przedsiębiorstwa samodzielnego podstawą do sprawdzenia, czy zachowuje ono progi i pułapy jest liczba osób zatrudnionych i dane finansowe zawarte w jego sprawozdaniach finansowych.

Przedsiębiorstwo partnerskie oznaczają wszystkie przedsiębiorstwa, które nie zostały zakwalifikowane jako przedsiębiorstwa powiązane w rozumieniu art. 3 ust. 3 Załącznika nr 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 i między którymi istnieją następujące związki: przedsiębiorstwo wyższego szczebla (typu upstream) posiada, samodzielnie lub wspólnie z co najmniej jednym przedsiębiorstwem powiązaniem w rozumieniu ust. 3, co najmniej 25% kapitału innego przedsiębiorstwa niższego szczebla (typu downstream) lub praw głosu w takim przedsiębiorstwie.

Ustalenie statusu MŚP wymaga dodania do danych badanego przedsiębiorstwa, danych przedsiębiorstwa partnerskiego w stopniu proporcjonalnym do procentowego udziału w kapitale lub prawach głosu (zależnie od tego, która z tych wartości jest większa).

Przedsiębiorstwa powiązane oznaczają przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym z poniższych związków:

przedsiębiorstwo ma większość praw głosu w innym przedsiębiorstwie w roli udziałowca/akcjonariusza lub członka,

- przedsiębiorstwo ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innego przedsiębiorstwa,
- przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo na podstawie umowy zawartej z tym przedsiębiorstwem lub postanowień w jego statucie lub umowie spółki,
- przedsiębiorstwo będące udziałowcem/akcjonariuszem lub członkiem innego przedsiębiorstwa kontroluje samodzielnie, na mocy umowy z innymi udziałowcami/akcjonariuszami lub członkami tego przedsiębiorstwa, większość praw głosu udziałowców/akcjonariuszy lub członków w tym przedsiębiorstwie.

Przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym ze związków opisanych powyżej za pośrednictwem co najmniej jednego przedsiębiorstwa, lub jednego z inwestorów, o których mowa w art.3 ust. 2 akapit drugi załącznika nr I do Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, również uznaje się za powiązane.

Przedsiębiorstwa pozostające w jednym z takich związków za pośrednictwem osoby fizycznej lub grupy osób fizycznych działających wspólnie również uznaje się za przedsiębiorstwa powiązane, jeżeli prowadzą one swoją działalność lub część działalności na tym samym rynku właściwym lub rynkach pokrewnych w rozumieniu obwieszczenia Komisji w sprawie definicji rynku właściwego do celów wspólnotowego prawa konkurencji (Dz.U. WE C 372/5). Za „rynek pokrewny” uważa się rynek dla danego produktu lub usługi znajdujący się bezpośrednio na wyższym lub niższym szczeblu rynku w stosunku do rynku właściwego.

UWAGA! Zasadniczym założeniem uznania przedsiębiorstwa za powiązane jest kwestia dominującego wpływu. Nie jest przy tym istotne, czy jednostka dominującą jest podmiot będący wnioskodawcą czy też inny przedsiębiorca mający dominujący wpływ na wnioskodawcę, a zatem zależności te należy rozpatrywać niejako obustronnie.

Określając powiązania pomiędzy przedsiębiorcami należy zwracać również uwagę na występowanie ewentualnych powiązań przez osoby fizyczne lub grupę osób fizycznych (np. powiązania rodzinne) dotyczących:

- powiązań gospodarczych (stosunki handlowe – osiągnięcie obrotów ze sprzedaży w ramach podmiotów powiązanych przez osoby fizyczne lub grupy osób; relacje finansowe – istnienie wzajemnych relacji finansowych, wskazujących na możliwość wsparcia przedsiębiorstwa wnioskodawcy ze strony podmiotów powiązanych przez osoby fizyczne lub grupy osób fizycznych, takich jak pożyczki, poręczenia kredytów wspólne inwestycje majątkowe lub kapitałowe, umowy użyczenia, najmu lub dzierżawy, umowa franczyzy, itp.; wizerunek podmiotów – marka/nazwa podmiotu, logo podmiotu, adres strony www; wspólne występowanie na rynku – wspólni klienci, wspólni dostawcy, wspólni usługodawcy – np. usługi księgowe, reklamowe, prawnicze, informatyczne, wspólny zakres oferowanych produktów lub usług)

- powiązań organizacyjnych (np. małżonek/ka prowadzący działalność gospodarczą na tym samym rynku lub rynku pokrewnym).
- Pozostawanie w układzie przedsiębiorstw powiązanych wpływa na sposób ustalenia poziomu zatrudnienia oraz pułapów finansowych, od których uzależniona jest posiadanie bądź utrata statusu MŚP. Ustalenie statusu MŚP wymaga dodania do danych badanego przedsiębiorstwa 100% wartości zatrudnienia, obrotu lub bilansu tego przedsiębiorstwa, które w badanym przedsiębiorstwie ma większość głosów, lub 100% wartości zatrudnienia, obrotu lub bilansu tego przedsiębiorstwa, w którym badane przedsiębiorstwo ma większość głosów.

Przedsiębiorstwa nie można uznać za mikro-, małe lub średnie przedsiębiorstwo, jeżeli – zgodnie z art. 3 ust. 4 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 - 25 % lub więcej kapitału lub praw głosu kontroluje bezpośrednio lub pośrednio, wspólnie lub indywidualnie, co najmniej jeden organ publiczny (ang. public body).

Wielkość zatrudnienia - obliczanie Rocznych Jednostek Pracy (RJP)

Roczne Jednostki Pracy (RJP), niezbędne do ustalenia statusu MŚP, należy obliczać zgodnie z zapisami artykułu 5 „Liczba personelu” **Załącznik I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014:**

„Liczba personelu odpowiada liczbie rocznych jednostek pracy (RJP), to jest liczbie pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy w obrębie danego przedsiębiorstwa lub w jego imieniu w ciągu całego uwzględnianego roku referencyjnego. Praca osób, które nie przepracowały pełnego roku, osób, które pracowały w niepełnym wymiarze godzin, bez względu na długość okresu zatrudnienia, lub pracowników sezonowych jest obliczana jako część ułamkowa RJP.

W skład personelu wchodzi:

- pracownicy,
- osoby pracujące dla przedsiębiorstwa, podlegające mu i uważane za pracowników na mocy prawa krajowego,
- właściciele-kierownicy,
- partnerzy prowadzący regularną działalność w przedsiębiorstwie i czerpiący z niego korzyści finansowe.

Praktykanci lub studenci odbywający szkolenie zawodowe na podstawie umowy o praktyce lub szkoleniu zawodowym **nie wchodzi** w skład personelu. **Nie wlicza się** okresu trwania urlopu macierzyńskiego ani wychowawczego”.

Zgodnie z powyższym, do RJP należy zaliczyć wszystkie osoby zatrudnione w przedsiębiorstwie, bez względu na formę prawną zatrudnienia, wymiar etatu i długość okresu zatrudnienia. 1 RJP to każda osoba, która regularnie, w pełnym wymiarze i w ciągu całego roku referencyjnego wykonuje pracę niezależnie od formy prawnej regulującej zakres jej obowiązków służbowych na rzecz przedsiębiorstwa. Również pracownik tymczasowy – na mocy prawa krajowego – świadczy pracę w obrębie przedsiębiorstwa pracodawcy użytkownika, podlega mu i świadczy pracę na rzecz przedsiębiorstwa użytkownika. Tym samym spełnione są warunki do uznania go za członka personelu przedsiębiorstwa pracodawcy użytkownika. W przypadku osób, które nie przepracowały pełnego roku, zostały zatrudnione w trakcie roku lub były zatrudnione sezonowo, należy policzyć jaką część ułamkową RJP stanowił ich czas zatrudnienia w przedsiębiorstwie. Wartość RJP obliczana jest jako ułamek czasu ich pracy odniesiony do czasu poświęconego na wzorcową RJP (40 godzin tygodniowo). Natomiast w przypadku osób, których czas pracy nie został unormowany, należy wziąć pod uwagę rzeczywisty czas wykonywania obowiązków służbowych do pojedynczej RJP.

Przykład:

Dla pracownika zatrudnionego w danym roku przez 8 miesięcy na pełnym etacie, wartość RJP wynosiłaby 8/12. W przypadku zatrudnienia np. 2 pracowników na pełnych etatach przez 8 miesięcy, odpowiednio wylicza się tę wartość, tj. $2 \times 8/12$. Każdą taką wielkość wyliczoną dla danego roku należy zsumować, aby otrzymać pełną wartość RJP.

UWAGA:

Osoby zatrudnione na podstawie umowy cywilnoprawnej mogą być kwalifikowane jako osoby pracujące dla przedsiębiorstwa, podlegające mu i uważane za pracowników na mocy prawa krajowego.

Odnosna definicja jest kopią przepisu art. 5 lit. b załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, zgodnie z którym personelem przedsiębiorstwa są „osoby pracujące dla przedsiębiorstwa, podlegające mu i uważane za pracowników na mocy prawa krajowego”.

Z powyższego przepisu można wyciągnąć wniosek, że rozporządzenie 651/2014 – stanowiąc o tym, że osoby pracujące dla przedsiębiorstwa powinny być uważane za pracowników na mocy prawa krajowego – wskazuje na pewne podobieństwo do stosunku pracy. Daje to podstawy do dokonywania oceny stosunku powstałego poprzez nawiązanie umowy cywilnoprawnej. Celem tej oceny jest ustalenie, czy praca wykonywana na takiej podstawie wykazuje podobieństwo do pracy świadczonej na podstawie stosunku pracy. Istotne jest to, czy dana osoba wpływa na potencjał kadrowy danego przedsiębiorcy. Inaczej należy ocenić sytuację, w której zleceniobiorca wykonuje czynności określone w umowie w sposób regularny od sytuacji, w której wykonuje je w sposób incydentalny.

Przykład:

Wielkość zatrudnienia przedsiębiorstwa które zatrudnia przez cały rok 2 osoby na umowę o pracę na pełny etat, 1 osobę na umowę o pracę na 1/2 etatu oraz 7 osób na umowy cywilnoprawne np. umowy zlecenia, wynosi 2,5 plus liczba osób na umowę zlecenie, które wykonywały czynności określone w umowie cywilnoprawnej w sposób regularny. Przykładowo, jeżeli każda z tych 7 osób wykonywała czynności regularnie przez np. 10 godzin tygodniowo, można to odnieść do 1/4 etatu. Wówczas otrzymuje się wynik 1 i 3/4 etatu, który po zsumowaniu z etatami na umowę o pracę daje 4 i 1/4 etatu, a więc 4,25 RJP.

Przedsiębiorca określa – na podstawie treści umów cywilnoprawnych – kto z personelu wykonuje czynności w sposób regularny. W przypadku wątpliwości należy kontaktować się z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów

W sytuacji, kiedy podmiot znajduje się „na granicy” statutu mikro-, małego lub średniego przedsiębiorstwa konieczne jest bardzo dokładne obliczenie ułamkowych części RJP. Wówczas obliczeń należy dokonać następująco: *liczba dni zatrudnienia począwszy od pierwszego dnia rozpoczęcia pracy do dnia zakończenia pracy w danym roku / liczba dni w roku * wymiar etatu.*

Przykład:

Firma zatrudniała w roku 2014 pięciu pracowników na umowę o pracę:

- czterech w wymiarze pełnego etatu, zatrudnionych od 1 stycznia 2014 r.,
- jednego od 3 sierpnia 2014 r. do 31 grudnia 2014r., w wymiarze 1/4 etatu.

Obliczenie RJP za rok 2014:

Średnioroczne zatrudnienie w przedsiębiorstwie = 4 RJP + ułamkowa część RJP piątego pracownika.

Piąty pracownik przepracował w firmie w roku 2014 151 dni (29 dni sierpnia + dwa miesiące po 30 dni + dwa miesiące po 31 dni). W skali roku stanowi to 0,10 RJP: 151 dni przepracowanych / 365 dni roku = 0,4137 * 0,25 etatu = 0,10 RJP.

Łącznie średnioroczne zatrudnienie w przedsiębiorstwie w roku 2014 wynosiło 4,10 RJP.

Roczny obrót oblicza się przez obliczenie przychodu, jaki przedsiębiorstwo uzyskało ze sprzedaży produktów i świadczenia usług w ciągu roku, który jest brany pod uwagę, po odjęciu rabatów. Obrót należy obliczyć bez uwzględnienia VAT oraz innych podatków pośrednich. Wyrażone w PLN wielkości dotyczące rocznych obrotów przelicza się na EUR według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku obrotowego wybranego do określenia statusu przedsiębiorcy.

Całkowity bilans roczny odnosi się do wartości głównych aktywów przedsiębiorstwa. Wyrażone w PLN wielkości dotyczące rocznej sumy bilansowej przelicza się na EUR według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku obrotowego wybranego do określenia statusu przedsiębiorcy.

Przedsiębiorstwa sporządzające skonsolidowane sprawozdania finansowe lub ujęte w sprawozdaniach innego przedsiębiorstwa, które takie sprawozdania sporządza, nie są uważane za **przedsiębiorstwa samodzielne**.

Relacja za pośrednictwem osoby fizycznej – przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym ze związków opisanych w art. 3 ust. 3 Załącznika 1 do Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 za pośrednictwem osoby fizycznej lub grupy osób fizycznych działających wspólnie również uznaje się za przedsiębiorstwa powiązane, **jeżeli prowadzą one swoją działalność lub część działalności na tym samym rynku właściwym lub rynkach pokrewnych**. Znaczenie mają tu tylko takie relacje, które dotyczą powiązań za pośrednictwem osób fizycznych (**mających decydujący wpływ na zarządzanie/podejmowanie decyzji w danych przedsiębiorstwach lub posiadających większościowy pakiet udziałów/akcji**) z innymi podmiotami, które działają na tym samym rynku lub rynkach pokrewnych, przy czym rynek pokrewny to rynek bezpośrednio sąsiedni w łańcuchu produkcyjnym (np. produkcja energii-dystrybucja energii). Dlatego też to przedsiębiorca, wypełniając Oświadczenie musi zdecydować czy wpływ danej osoby fizycznej na inne przedsiębiorstwo ma cechy relacji opisanych w art. 3 ust. 3 Załącznika 1 do Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014. Jeśli np. dana osoba jest prezesem przedsiębiorstwa, a jednocześnie np. zasiada w zarządzie innego podmiotu lub jest jego właścicielem, to uznaje się, że poprzez ta osobę podmioty te są powiązane, jeśli wywiera ona **dominujący wpływ na działalność tych przedsiębiorstw**.

Identyfikacja powiązań osobowych

Powiązania występują, jeżeli osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej bierze udział bezpośrednio lub pośrednio w zarządzaniu przedsiębiorstwem lub w jego kontroli albo posiada udział w kapitale tego przedsiębiorstwa. Zapis dotyczy zarówno podmiotów mających miejsce zamieszkania, siedzibę lub zarząd na terytorium Polski (podmioty krajowe), jak i poza terytorium Polski (podmioty zagraniczne), jeżeli są one powiązane z podmiotami krajowymi. Posiadanie udziału w kapitale innego podmiotu, o którym mowa we wskazanym przepisie, oznacza sytuację, w której dany podmiot bezpośrednio lub pośrednio posiada w kapitale innego podmiotu udział nie mniejszy niż 5% (od 1 stycznia 2017 r. próg ten będzie wynosił 25%).

Przepisy te mają zastosowanie również, kiedy ta sama osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej równocześnie bezpośrednio lub pośrednio bierze udział w zarządzaniu podmiotami krajowymi lub w ich kontroli albo posiada udział w kapitale tych podmiotów.

Fundusze Europejskie
dla Pomorza Zachodniego

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Powyżej wskazane przepisy odnoszą się również do powiązań o charakterze rodzinnym lub wynikających ze stosunku pracy albo majątkowych pomiędzy podmiotami krajowymi lub osobami pełniącymi w tych podmiotach funkcje zarządzające lub kontrolne albo nadzorcze oraz jeżeli którakolwiek osoba łączy funkcje zarządzające lub kontrolne albo nadzorcze w tych podmiotach.

W ramach powiązań osobowych wyróżnia się powiązania funkcyjne i rodzinne.

Rodzinne

Z powiązaniem rodzinnym mamy do czynienia jedynie w kontekście powiązań krajowych. Są one identyfikowane w sytuacji, gdy bezpośredni lub pośredni udział w kontroli lub zarządzaniu dwoma różnymi podmiotami krajowymi mają osoby, między którymi istnieje pokrewieństwo lub powinowactwo. Zgodnie z art. 11 ust. 6 Ustawy o CIT (oraz art. 25 ust. 6 ustawy o PIT) powiązania rodzinne obejmują: małżeństwo, pokrewieństwo lub powinowactwo do drugiego stopnia. Transakcja między podmiotami, w których funkcje zarządcze lub kontrolne sprawują osoby pozostające ze sobą w takich relacjach, daje organom podatkowym prawo kontrolowania jej warunków pod kątem zgodności z zasadą ceny rynkowej.

[PRZYKŁAD] Anna Kowalska jest członkiem zarządu spółki A. Jej szwagier, Jan Nowak, zasiada w radzie nadzorczej spółki B. Między spółką A i spółką B występują powiązania osobowe o charakterze rodzinnym.

Funkcyjne

Powiązania osobowe obejmują również powiązania funkcyjne. Takie powiązania istnieją w sytuacji, gdy ta sama osoba sprawuje funkcje zarządcze lub kontrolne jednocześnie w dwóch różnych podmiotach. Od powiązań rodzinnych odróżnia je fakt, że powiązania funkcyjne są uwzględniane zarówno w relacjach krajowych jak i międzynarodowych. Co istotne, należy brać tutaj pod uwagę faktyczny udział w zarządzaniu lub kontroli. Taką rolę można, w zależności od sytuacji, przypisać nie tylko członkom zarządu lub rady nadzorczej spółki, ale np. dyrektorowi finansowemu czy dyrektorowi sprzedaży.

[PRZYKŁAD] Jan Kowalski sprawuje funkcję członka zarządu spółki A. Jednocześnie pełni funkcję dyrektora finansowego w spółce B, gdzie podejmuje m.in. decyzje inwestycyjne czy też dotyczące strategii firmy. Spółka A i spółka B są powiązane osobowo.